

(дата звернення: 08.12.2021); Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Міжнародний документ від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 08.12.2021); Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Міжнародний документ від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення: 08.12.2021) та ін.

13. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Міжнародний документ від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 08.12.2021).

Лисенко Ангеліна Володимирівна

*здобувач вищої освіти соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЩОДО ПРОБЛЕМ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПІДРОБКУ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЩЕПЛЕНЬ

Кінець 2019 року ознаменувався подією, яка стала справжнім горем для мільярдів людей і спричинила загрозу життю і здоров'ю всієї планети. Людство стикнулося з пандемією спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, у зв'язку з чим, постановою Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 року № 1236 в нашій державі був запроваджений карантин [1].

У вересні 2020 року Міністерством охорони здоров'я було оновлено єдиний державний протокол лікування хворих на COVID-19 з метою здійснення ефективного та якісного лікування населення і запобіганню стрімкого розповсюдження вірусу [2].

Проте, влада дійшла висновку, що цього недостатньо і Міністерство охорони здоров'я своїм наказом від 04.10.2021 №2153 затвердило перелік організацій, представники яких підлягають обов'язковій вакцинації проти COVID-19 [3]. При цьому, *de jure* для осіб, які не входять в цей перелік, вакцинація нібито не є обов'язковою, але *de facto* влада зробила все для

того, щоб людина, в якій немає сертифікату про вакцинацію, не змогла жити своїм повноцінним життям. Таким чином, невакцинована особа не може користуватися громадським транспортом, відвідувати магазини одягу, заклади громадського харчування, заклади для відпочинку і проведення дозвілля (кінотеатри, театри, музеї) тощо.

Все це стало причиною того, що люди, які за станом здоров'я або з інших причин не можуть провакцинуватися, почали шукати способи продовжувати повноцінне життя без неправомірних обмежень і утисків з боку влади і громадськості. І, як результат, наразі в нашій державі відбувається масове здійснення підробки документації про щеплення.

Проте, влада вирішила, що дане діяння не може лишатися безкарним і 6 жовтня 2021 року Комітет з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування на своєму засіданні розглянув проект Закону «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за підробку документів, що стосуються проведення профілактичних щеплень» №6084 [4].

Даним законопроектом було запропоновано доповнити Кримінальний кодекс України статтею 321³, запровадивши кримінальну відповідальність за:

- використання особою завідомо підроблених документів, які підтверджують проведення профілактичних щеплень проти особливо небезпечних інфекційних хвороб;
- внесення медичним працівником завідомо неправдивих відомостей до медичної документації щодо проведення профілактичних щеплень проти особливо небезпечних інфекційних хвороб;
- виготовлення з метою збуту або збут підроблених документів, які підтверджують проведення профілактичних щеплень проти особливо небезпечних інфекційних хвороб.

Розмір штрафних санкції за даний вид правопорушення пропонується встановити від 17 тис грн до 170 тис грн або від двох до трьох років позбавлення волі, в залежності від тяжкості скоєного.

Кримінальна відповідальність в рамках цієї статті встановлюється не тільки за підробку сертифікатів про вакцинацію, а ще й результатів ПЛР-тестування, довідок про одужання від COVID-19, рекламу та пропонування продажу підробок, придбання підробок, за внесення неправдивих даних до електронної системи охорони здоров'я медичними працівниками. Також, передбачається звільнення від кримінальної відповідальності у разі добровільної здачі підроблених документів та сприяння у розкритті такого злочину (виключно за перше таке правопорушення) [5].

Проте, наскільки доцільним буде криміналізувати це правопорушення враховуючи те, що з моменту запровадження загальнодержавного карантину відбувається грубе порушення і нехтування конституційними правами людини? Зокрема в статті 22 Основного Закону нашої держави зазначається, що конституційні права і свободи гарантуються та не можуть бути скасовані. Примусова обсервація громадян є порушенням права на свободу та особисту недоторканість, що передбачене в статті 29 Конституції України (далі за текстом – Конституції). Заборона користування громадським транспортом за відсутності документа про вакцинацію – порушення права на свободу пересування (стаття 33). Заборона здійснювати підприємницьку діяльність і займатися трудовою діяльністю (статті 42 і 43 Конституції). Заборона виходити з дому особам віком понад 60 років є порушенням принципу рівності конституційних прав громадян за віковою ознакою і права на свободу пересування (статті 24 і 33) [6].

Для всіх правознавців і осіб, які обізнані в чинному законодавстві нашої держави, абсолютно очевидним є той факт, що відбувається грубе порушення прав людини і повне нехтування положенням статті 5 Конституції, в якій зазначено, що єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Враховуючи вищезазначене, постає риторичне питання, невже народ за власною ініціативою позбавляє себе базових конституційних прав і свідомо унеможливорює свою повноцінну життєдіяльність?

Отже, вважаємо, що замість того, щоб вигадувати способи ще більшого залякування населення, шляхом доповнення чинного Кримінального Кодексу України новими статтями, необхідно розробити дійсно дієву стратегію боротьби з пандемією, спричиненою коронавірусною хворобою COVID-19 без зневажання і порушення прав людини і громадянина. Тоді, можливо, і не буде необхідності у здійсненні підробки документації про щеплення і як результат – нівелюється потреба у доповненні Кримінального Кодексу України новими нормами.

Джерела:

1. Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 року №1236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-п#Text> (дата звернення: 20.11.21).

2. Про внесення змін до протоколу «Надання медичної допомоги для лікування коронавірусної хвороби (COVID – 19)» : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20 вересня 2021 року №1979. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1979282-21#Text> (дата звернення: 20.11.21).

3. Про затвердження Переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним щепленням : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 04 жовтня 2021 року №2153. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-04102021--2153-pro-zatverdzhennja-pereliku-profesij-virobnictv-ta-organizacij-pracivniki-jakih-pidljagajut-obovjazkovim-profilaktichnim-sheplennjam> (дата звернення: 20.11.21)

4. Проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення відповідальності за підробку документів, що стосуються проведення профілактичних щеплень» від 06 жовтня 2021 року №6084. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-vnesennya-zmin-do-kriminalnogo-kodeksu-ukraini-shchodo-vstanovlennya-vidpovidalnosti-za-pidrobku-dokumentiv-shchos-tosuyutsya-provedennya-profilaktichnikh-shcheplen> (дата звернення: 20.11.21).

5. COVID – 19: за підробку документів про щеплення пропонується запровадити кримінальну відповідальність. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100027312-covid-19-za-pidrobku->

dokumentiv-pro-scheplennya-proponuyetsya-zaprovaditi-kriminalnu-vidpovidalnist (дата звернення: 20.11.21)

6. Конституція України, прийнята на V сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року №254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.

Науковий керівник – к.ю.н., доцент кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія» Тімофєєва Л. Ю.

Матковський Анатолій Анатолійович

*аспірант кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРИМУСОВА ВАКЦИНАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ПРАВ ТА ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ЛЮДИНИ

З кінця січня 2020 Всесвітня організація охорони здоров'я почала оприлюднювати ряд рекомендацій, в рамках протидії поширенню коронавірусу (COVID-2019). Дане занепокоєння було викликано тим, що вірус, осередком якого спочатку було лише місті Ухань, Китайської Народної Республіки почав поширюватися на інші міста країни. У зв'язку із тим, що наслідком захворювання даним вірусом може бути смерть хворого, 30 січня ВООЗ визнала епідемію коронавірусу надзвичайною ситуацією яка має міжнародне значення. Даними рекомендаціями ВООЗ визначила категорії епідеміологічної небезпеки держав, на підставі статистичних показників стану розповсюдження вірусу серед населення та їх поведінку у разі виявлення такої. Проте перелік мір, зокрема викладений в таких рекомендаціях, як «Глобальний епіднагляд за випадками інфікування людини, викликаного новим коронавірусом (2019 nCoV)» від 31.01.2020 та «Глобальний епіднагляд за випадками захворювання COVID-19, викликаними інфікуванням людини новим коронавірусом 2019 р» від 20.03.2020.

Наприкінці 2020 року після проведення клінічних випробувань, для широких мас стали доступні вакцини від зазначеної хвороби та з часом країни почали схвалювати їх викорис-